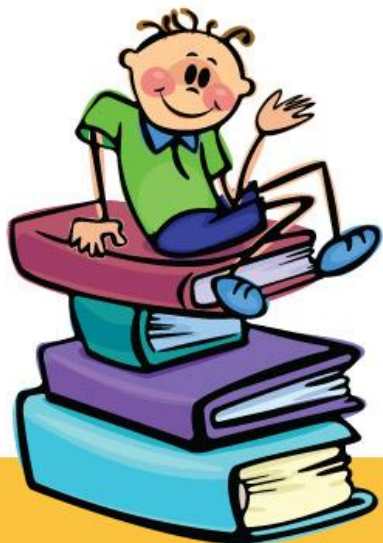

Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків

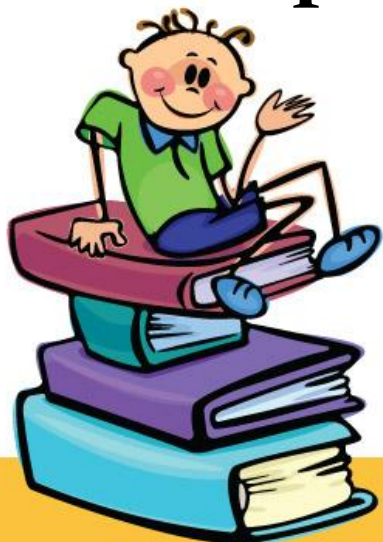

дискурс

Уподібнення або асиміляція

Якщо в слові поруч стоять два приголосні звуки, то дуже часто в потоці мовлення один з них може уподібнюватися до того, біля якого він розташований. Таке явище

називають **уподібненням**
(асиміляцією).

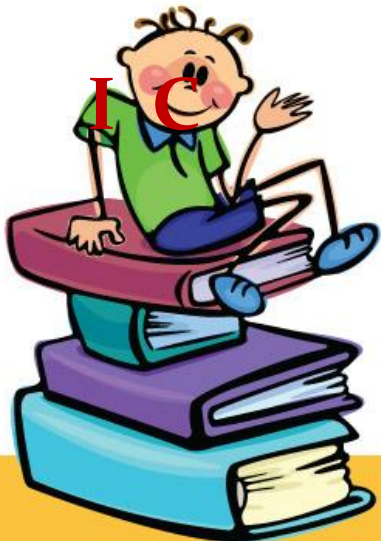

Три види уподібнення

1. Уподібнення за **ГЛУХІСТЮ-ДЗВІНКІСТЮ**.

2. Уподібнення за **ТВЕРДІСТЮ - М'ЯКІСТЮ**.

3. Уподібнення за **МІСЦЕМ І СПОСОБОМ ТВОРЕННЯ**
(**ШПЛЯЧІ - СВИСТЯЧІ**).

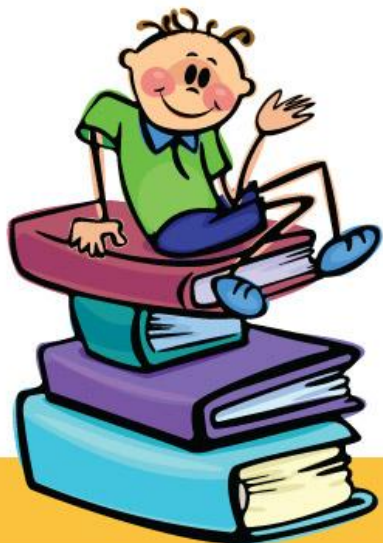

Уподібнення за ГЛУХІСТЮ-ДЗВІНКІСТЮ

Глухий приголосний, який розташований перед **дзвінким**, змінюється на парний **дзвінкий**, тобто обидва звуки у вимові

будуть **дзвінкими**:

Гл. + **дзв.** = **дзв.** + **дзв.**

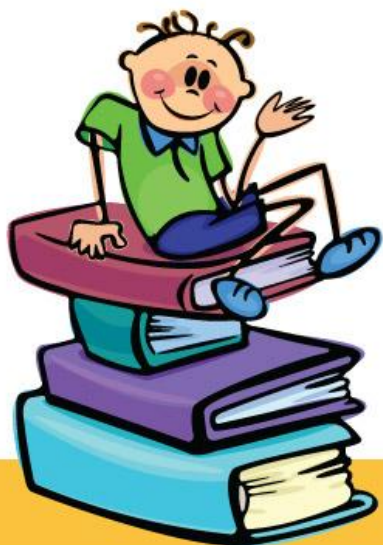
Наприклад:

просьба [проз'ба],

вокзал [вогзал],

ось де [оз'де],

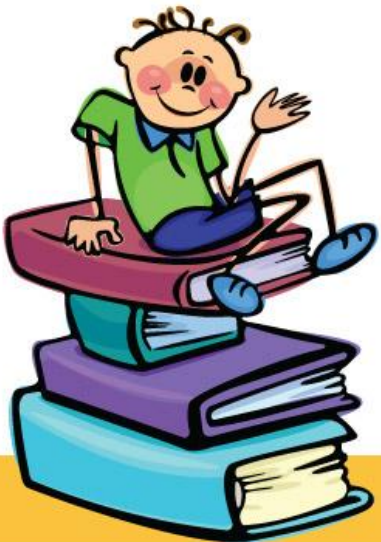
боротьба [бород'ба],

Запам'ятайте!

Дзвінкі перед глухими в українській мові майже не уподібнюються:

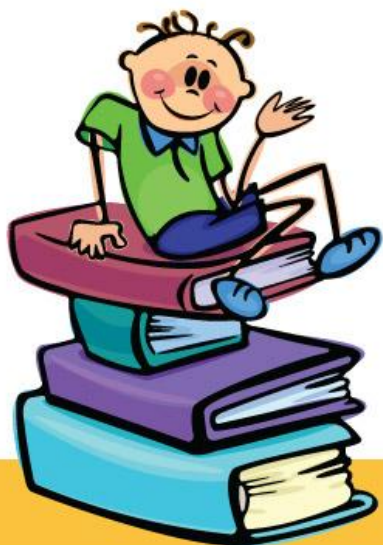
губка [губка], вудка [вудка],
ложка [ложка], казка [казка],
звідти [зв'ідти],
рибці [риб'ц'і].

Увага!

У п'яти словах і похідних від них відбувається зміна **дзвінкого [г]** перед глухими **[к]** або **[ш]** на **[х]**:

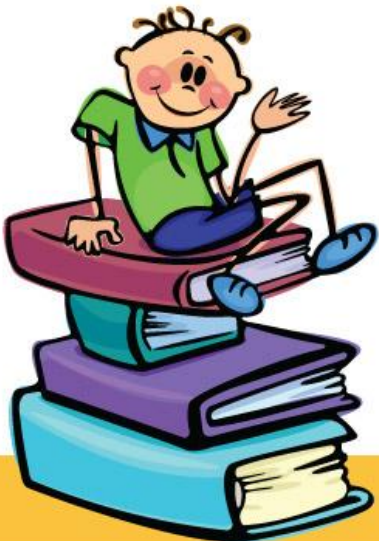
*легко [лехко], вогко [вохко],
нігті [н'іх'т'і], кігті [к'іх'т'і],
дьогтю [д'ох'т'ю].*

Увага!

Але насправді таких слів, у яких замість глухого чується дзвінкий, небагато:

- ❖ **незапозичених** приблизно десять:
  - шість повнозначних (боротьба [бород**д**ба], молотьба [молод**д**ба], просьба [проз**з**ба], лічба [лі**д**жба], повсякденний [повс**а**гден:ий], Великдень [вели**г**ден¹]),
  - чотири службові (отже [од**д**же], осьде [оз**з**де], аякже [ай**а**гже], якби [й**а**гби]).
- ❖ кілька **запозичених**: екзамен [е**г**замен], вокзал [во**г**зал], анекдот [ане**г**дот], рюкзак [р¹у**г**зак], айсберг [ай**з**берг], футбол [фуд**д**бол].

Уподібнення за ТВЕРДІСТЮ - М'ЯКІСТЮ.

Тверді приголосні

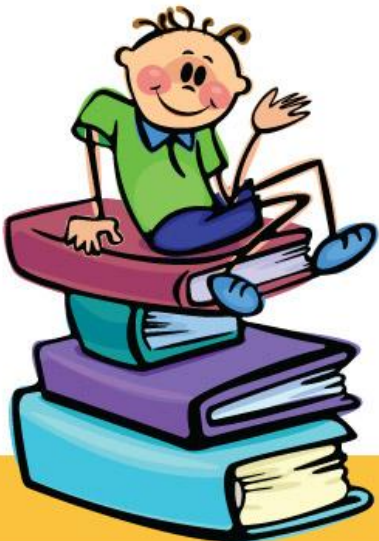
[д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н]

(Де Ти З'ї Си Ці Ли Ни)

якщо стоять перед наступним

м'яким теж стають м'якими

ТВ. + М. = М. + М.

Наприклад:

весняний [ве^uс'н'аний],

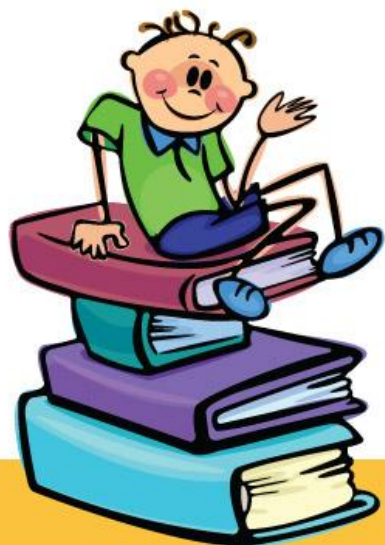
пізній [п'із'н'ій],

кузня [куз'н'а],

пісня [п'іс'н'а],

Дніпро [д'н'іпро],

сонця [сон'ц'а].

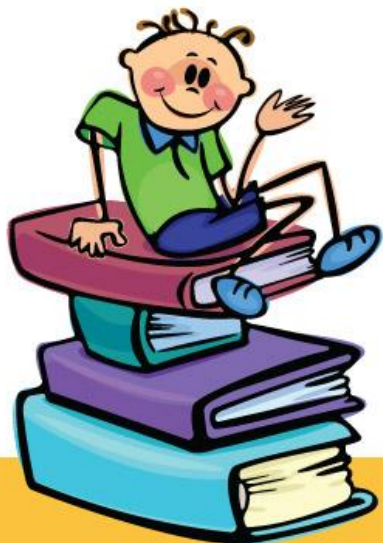
Запам'ятайте!

НЕ відбувається уподібнення
перед пом'якшеними
приголосними:

твій [тв'ій],

співати [сп'івати],

сфінкс [сф'інкс].

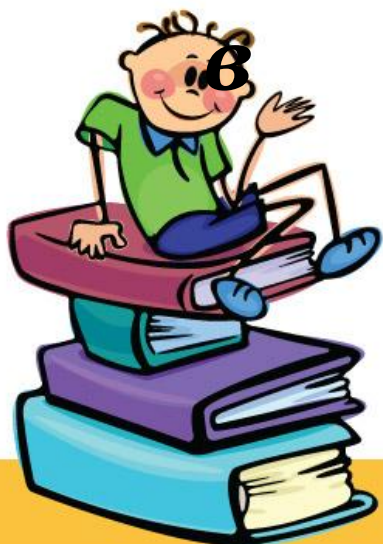
Запам'ятайте!

НЕ відбувається уподібнення приголосних [д], [з], які належать до префіксів:

*роз*ділити [роз*з*ділити],

*від*няти [в'ід*д*няти],

*під*лізти [п'ід*д*лізти].

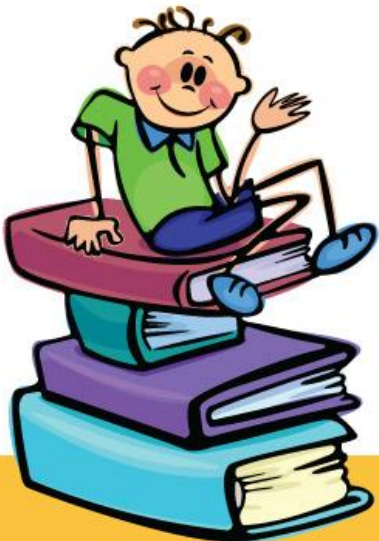
Запам'ятай!!!

свистячі [з] [ц] [с] [дз] стають
м'якими перед пом'якшенням
[в']:

свіжий [с'в'іжий]

цвіт [ц'в'іт]

свят [с'в'ято]

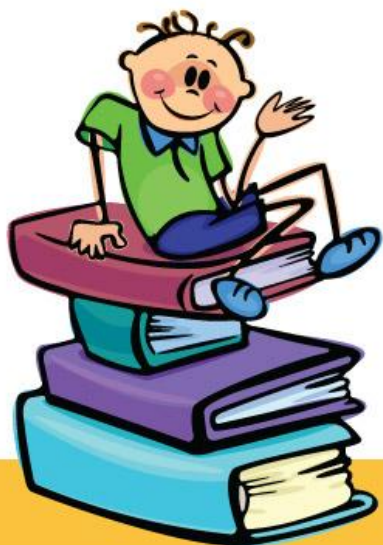
Уподібнення за МІСЦЕМ І СПОСОБОМ ТВОРЕННЯ (ШИПЛЯЧІ - СВИСТЯЧІ

Будь-який шиплячий приголосний ([ш], [ч], [ж], [дж]) перед будь-яким свистячим приголосним ([с], [ц], [з], [дз]) змінюється на парний до нього свистячий:

Ш. + СВ. = СВ. + СВ.

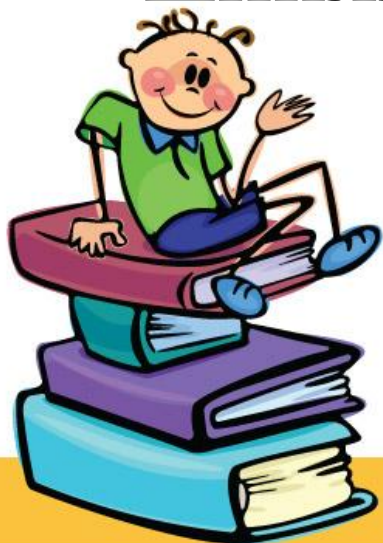
брошці [бро^с'^ц'і],

зважся [зва^з'^с'а],

Уподібнення за МІСЦЕМ І СПОСОБОМ ТВОРЕННЯ (ШИПЛЯЧІ – СВИСТЯЧІ)

Будь-який свистячий приголосний ([с], [ц], [з], [дз]) перед будь-яким шиплячим ([ш], [ч], [ж], [дж]) змінюється на парний до нього шиплячий:

СВ. + **Ш.** = **Ш.** + **Ш.**

занісши [зан'іш:и],

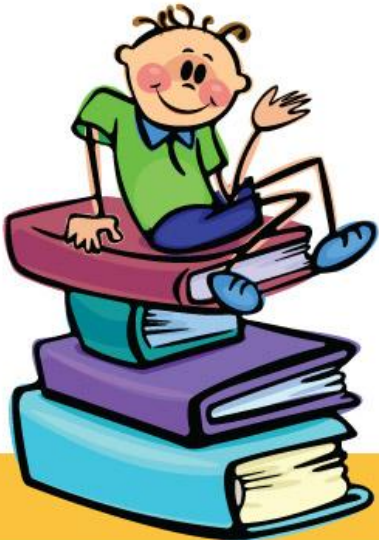
розжувати [рож:увати],

Запам'ятай!

Буквосполучення **ться** завжди звучить як [ц':а], а **шся** - як [с':а]:

*сі**ється*** [с'і́йе^u ц':а],

*кусає**шся*** [куса́йе^u с':а].

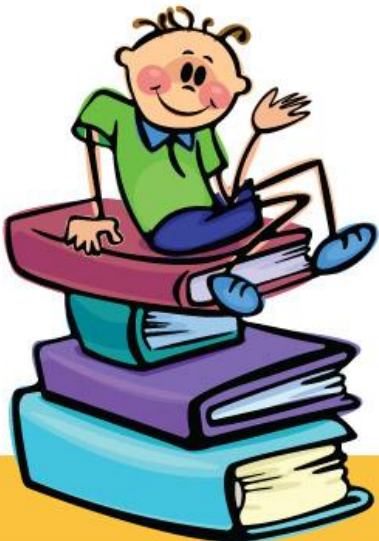

Запам'ятай!

Приголосний [т] перед
свистячими змінюється на [ц],
а перед шиплячими - на [ч]:

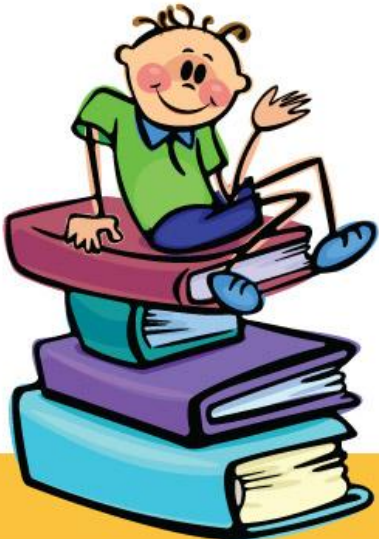
коритцe [кориц:e],

тітчин [т'іч:ин];

Запам'ятай!

Приголосний [д] перед
свистячими змінюється на
[дз] а перед шиплячими – на
[дж]:

відстріл [в'ідзстр'іл],
відженуть [в'іджженут']

*Корінь навчання гіркий, та
плід його солодкий.*

